

СТ А Н О В И Щ Е
на съдиите от НАКАЗАТЕЛНА КОЛЕГИЯ на ВКС на РБ
прието на общо събрание на 14 октомври 2004 г.
ПО ИСКАНЕТО НА ГЛАВНИЯ ПРОКУРОР НА РЕПУБЛИКА
БЪЛГАРИЯ ЗА ОБЯВЯВАНЕ НА ПРОТИВОКОНСТИТУЦИОННИ
И НЕСЪОТВЕТСТВАЩИ НА ЕКПЧ, НА ЧАСТ ОТ РАЗПОРЕДБИТЕ ПО
ЗИД НК /ДВ, бр.92 от 2002 г./, ПО КОЕТО Е ОБРАЗУВАНО
КОНСТИТУЦИОННО ДЕЛО № 8/2004 Г.

С определение от 21 септември 2004 г. Конституционният съд е допуснал за разглеждане молбата на Главния прокурор и е конституирал като заинтересована страна и Върховния касационен съд.

На това основание изразяваме следното становище, което следва поредността на исканията по молбата на Главния прокурор.

По т.1

Искането е неоснователно.

В мотивите на молбата са изложени съображенията на законодателя за последната редакция на чл.26, ал.6 НК, а именно – да се премахне “възможността за безкрайно отлагане разглеждането на делото от съда чрез признаване на нови престъпления, някои от които с неизвестни съучастници”. Очевидно е при внимателен прочит на чл.26 НК, че се касае до престъпления, които макар извършени преди внасяне на обвинителния акт, не са били известни на разследващите органи и прокуратурата. При това положение останалите разсъждения за злоупотреба с власт от страна на прокурора, който “да преценява по собствено усмотрение кои престъпления да включи в обвинителния акт и кои да остави за друг обвинителен акт” с което да се нарушат чл.6, ал.2 от Конституцията и чл.6, т.1 от ЕКПЧ са неприемливи. Те влизат в противоречие с чл.127, т.1 от Конституцията, съгласно който прокуратурата следи за спазване законността като привлича към отговорност лицата, които са извършили престъпление и поддържа обвинението на наказателни дела от общ характер.

Буквалното граматическо и логическо тълкуване на закона дава основание да се приеме, че законодателят е имал предвид, че извършените преди внасянето на обвинителния акт, но невключени в него прояви, не са деяния, а “престъпления”. Следователно волята на законодателя включва разбирането за отделни престъпни прояви извън единната продължавана престъпна дейност, които очертават наличието не на еднородна съвкупност, а на отделни престъпления в реална или идеална съвкупност, които следва да бъдат наказани отделно. Ето защо не се нарушават основополагащите принципи на

материалното право, определящи характеристиките на продължаваното престъпление. Обратното, изрично е подчертано, че не се считат за част от продължаваното престъпление онези деяния, които са извършени преди внасянето на обвинителния акт в съда, при упражняване на пълната дискреция за това от прокурора, именно защото те се третират като отделни престъпления, а не като деяния, представляващи част от еднородна реална съвкупност, очертаваща единното продължавано престъпление.

По т.2

Искането е неоснователно.

Неточно е твърдението, че в НК не съществува наказание *пробация*. То е изрично посочено в чл.37, т.2 НК. Ето защо, не е нарушен конституционният принцип за законоустановеност на наказанията, съгласно чл.4 от Конституцията. Опитът в предложението да се обоснове противоконституционност на нормата на чл.43, ал.7 НК не е съобразен с обстоятелството, че всички текстове на закона, свързани с наказанието *пробация*, влизат в сила едновременно – на 1.01.2005 г. по силата на § 89 ЗИД НК.

По т.3

Съгласно т.3 от Определението на Конституционния съд, вносителят следва да направи необходимото уточнение за противоречието между оспорената част от § 39, т.2 от ЗИД НК относно текста “или невменяем” и Конституцията.

По т.4 и т.5.

Искането е неоснователно.

Искането не борави коректно с текста на закона. Всъщност законодателят е използвал терминология, която е синонимна, тъй като “разпореждането” и “присвояването” юридически се покриват по смисъл. Неправилно е цитирана само част от ал.2 на чл.206 НК, която е откъсната от контекста на изпълнителното деяние. Според молбата, чл.206, ал.2 НК “обявява за обсебване присвояването на собствена вещ”. Друга е редакцията на атакувания текст – тя обявява за обсебване “неправомерното **разпореждане** с вещ, която принадлежи на дееца, но е обременена със залог и не са запазени правата на заложния кредитор”. Искането не държи сметка и за предвиденото в чл.313 от Търговския закон възможност залогодателят да запази в свое държане заложената вещ.

Различна е хипотезата по чл.217, ал.3 НК. Тя регламентира наказателната **отговорност** на лицето, на което е оставена за пазене запорирана или заложена вещ /т.е. на пазача на заложена или запорирана вещ/, когато се **разпореди /а не присвои/** с чужда запорирана или заложена вещ. Ето защо не съществува

несъответствие в предвидените наказания, което да нарушава конституционния принцип на справедливостта, тъй като се касае за различни престъпления.

От формулировката на законодателя в хипотезите и на двата текста е видно, че става дума за непрецизна законова формулировка, която би могла да бъде преодоляна по тълкувателен път, а не чрез механизма за сезиране Конституционния съд за конституционна несъобразност.

По т.6

Искането не е основателно

В наказателната практика понятието “пострадал” е с установено съдържание. Касае се до материалноправно понятие, което законодателят използва в НПК за да посочи кое лице може да се конституира като граждански ищец и частен обвинител в дело от общ характер и частен тъжител по дело от частен характер.

Атакуваните текстове не се намират в “пряко противоречие с презумпцията за невиновност, установена в чл.31, ал.2 от Конституцията и чл.6, т.2 от ЕКПЧ”. Те са израз на разбирането, че интересите на пострадалия трябва да бъдат отчетени във всяка фаза на наказателния процес. Не винаги налагането на наказание на извършителя ще защити тези интереси по най-добрия начин, а в определени житейски хипотези би могло и да ги увреди (например, когато деецът и пострадалият се намират в близки отношения). Двата текста се отнасят до непредпазливи деяния при управление на превозни средства. Общественият интерес до голяма степен съвпада с личния интерес на пострадалото лице, чието имущество и здраве са засегнати. Разумно и справедливо е то да има решаващата дума за това как да се защитят накърнените му права, като му бъде предоставена възможността да поиска да не се наказва деецът. Доводите, изложени в искането относно презумпцията за невиновност биха имали смисъл, ако от пострадалия зависеше наказването, а не освобождаването на дееца от наказателна отговорност.

По т.8

Искането не е основателно.

Параграф 90 ЗИД НК не нарушава принципа за разделение на властите. Не може да бъде споделено твърдението, че “с акт на Народното събрание фактически се обезсилват присъди, отменят се наложени наказания и дори се прави несполучлив опит да се определят нови наказания от комплектоването на няколко предстоящи за изпълнение”. Преди всичко се касае за приемането на допълнение на НК, а не до акт на Народното събрание с пряко действие върху съдебни актове. По същия начин например е уредено

и групирането на наказания по чл.23-25 НК. Като подкрепящи твърдението за неконституционосъобразност в искането на Главния прокурор са описани няколко хипотетични примера с цел да се сведат тезите за приложение на § 90 ЗИД НК до абсурд. Примерите са неподходящи, а крйните изводи от тях неубедителни, защото:

- § 90 ЗИД НК има за предмет само чл.26 НК в редакцията му от ДВ бр.62/97 г., който визира опасния рецидив. Следователно понятието “рецидивист” по § 90 ЗИД НК не може да има друго значение освен “опасен рецидивист”. Последното има легално определение в чл.29 НК.

- не е вярно и твърдението, че § 90 ЗИД НК нарушава принципа на справедливостта, тъй като “в някои случаи”лицата, които не са рецидивисти ще се намират в по-неблагоприятно положение, защото е възможно увеличаване на наказанието лишаване от свобода с $\frac{1}{2}$ по чл.24 НК, а ще търпят и допълнителни наказания. Дори хипотетично това не може да се случи, тъй като §90 предвижда отделно изтърпяване на всяко наложено наказание, т.е. натрупване на наказания до максималния размер, **предвиден в закона** за най-тежкото от престъпленията, а чл.23-25 НК уреждат друг механизъм – този на поглъщането на отделните наказания до размера на **наложеното** най-тежко наказание и дори при увеличаване с $\frac{1}{2}$ увеличеното наказание не може да надминава сбора от отделните наказания, нито максималния размер, предвиден за съответния вид наказание.

- що се отнася до затрудненията в практиката по приложението на закона и изпълнението на присъдите, те не могат да се третират на плоскостта на противоконституционност, а единствено – на непрецизното формулиране на волята на законодателя.

Съдиите от Наказателна колегия считат, че във формулировките на § 90 от ЗИД НК не се откриват неконституционосъобразни основания за отмяната им от Конституционния съд, а преди всичко в тях е налице използване на непрецизна законодателна техника, която обаче не може да бъде отстранена по реда на конституционосъобразния контрол.

Становището е прието единодушно от всички 22 съдии, участвали в заседанието на ОСНК.

ЗАМ.на ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА ВКС.

Ченков/